

zavzeti to mesto, Bitolj mora pasti za vsako ceno. A ta naloga je pa zelo težavna, ker imajo bolgarsko-nemške čete zasedene vse važnejše višine, ki so ključ do Bitolja. Bližnje dni je pričakovati pred Bitoljem velike in odločilne bitke. Ako pade Bitolj, se takoj preseli srbska vlada s prestolonaslednikom vred v zasedeno mesto.

Francosko bojišče.

Na francoskem bojišču se bje že četrti dan nova bitka ob reki Sommi, ki presega glede trditosti vse dosedanje boje na tem ozemlju. Borba traja noč in dan brez prestedka. Angleško-francoskim četam se je v tej štiridnevni borbi posrečilo zavzeti štiri v razvaline spremenjene vasi. Izgube so na obeh straneh zelo velike.

Pekel ob Sommi

Poročevalec francoskega lista „Liberte“ opisuje boje ob reki Sommi sledeče: Nova, velika bitka ob Sommi že traja tri dni. V tej tridnevni bitki so izstrelili angleško-francoski topovi čez 3 milijone granat in šrapnelov. V peklu ne more biti huje, kakor je tukaj ob Sommi. Ogenj topov je tako oglašujoč, da se trese zemlja še celo 30 km zafronto in na ozemlju ob Sommi ni najti peči zemlje, ki bi vsled granat in šrapnelov ne bila razruvana.

Naše žrtve za domovino.

F. Pihler, doma od Sv. Ruperta v Slov. gor., je pisal materi Joželi Oman, da je njen sin Jožef Oman iz Spodnjega Gasteraja, župnija Sv. Jurija v Slov. gor., zadet od italijanske granate, padel junaške smrti zvečer dne 7. julija. Bil je pokopan z vojaškimi častmi in leži na gori Interotto v bližini mesta Asiago. Dopolnil je komaj 20. leto. Na grobu ima lesen križec z lovorjevim vencem. Istega tedna sta padla tudi njegova sožupljana Alojz Snofl in Jožef Cmagar, oba hrabra junaka, ki sta se povsod odlikovala. — Med mnoge žrtve iz vurbarske župnije za domovino smemo prištevati tudi 21letnega mladeniča Janeza Kokol, kmetkega sina iz Gragene. Dne 15. sušca 1915 sta odrinila z bratom-dvojkom Antonom na bojno polje in sicer Anton na južno, kjer je prišel v laško vietništvo, in Janez na severno, kjer je preteklo zimo v Karpatih vsled bojnih naporov obolel in skozi 14 mesecev v raznih vojaških bolnišnicah svojo neozdravljivo bolezen voljno in Bogu vdan prenašal. Dne 26. avgusta je v vojni bolnišnici na Dunaju, spravljen z Bogom in svetom, mirno v Gospodu zaspal. Truplo so prepeljali domov. Kako je bil priljubljen, pokazal je njegov sijajen pogreb, kakoršnega še na Vurburgu nismo videli. Kljub obilnemu delu mu je prišlo mnogo domačega ljudstva in tudi iz sosednjih župnij na kolodvor v Ptuj naproti ter ga spremilo s častnim vojaškim spremstvom na pokopališče na Vurburgu, kjer sedaj počiva zraven svoje drage in ljube mame, katero je že kot nežno dete, star komaj 5 let, izgubil. — Iz župnije Cirkovec pri Pragerskem je bilo v teku dveh let skoraj ena petina (nad 500) vsega prebivalstva pod orožje vpoklicanih mladeničev in mož. Mnogi so dali življenje za cesarja in domovino: 1. Napast Janez, kmet v Cirkovcah, je umrl kot ulanec v bolnišnici v Krakovu dne 25. septembra 1914, star 31 let. 2. Kaiser Valentin, rojen v Sikolah, nadomestni rezervist, je umrl v bolnišnici v Gradcu dne 31. oktobra 1914, star 33 let. 3. Paj Stefan, lovec, umrl v bolnišnici na Dunaju dne 12. novembra 1914, star 22 let. 4. Auer Sim., padel v Galiciji leta 1915, rojen v Mihovecah, star 28 let. 5. Kaiser Janez, kmet v Cirkovcah, nadomestni rezervist, umrl v Pulju na vnetju obisti dne 15. januarja 1915. Žena je dala njegovo truplo prepeljati na domače pokopališče, kjer je bil kot vojak prvi tukaj pokopan, star 42 let. 6. Zafosnik Jožef iz Dragonje vasi, je bil dne 17. avgusta 1915 pri Doberdobi ranjen in vjet in je letos v italijanskem vjetništvu umrl, star 25 let. Bil je odlikovan z hrabrostno svetnjo II. razreda. 7. Gradšnik Janez iz Starošine, je padel junaške smrti na italijanskem bojišču dne 23. oktobra 1915, star 32 let. 8. Čelan Simon, edini sin znane hiše v Gornjih Jablanah, Bil je dne 22. oktobra 1915 na italijanskem bojišču ranjen (strel v pljuča) in je dne 24. oktobra 1915 izdihnil svojo blago dušo. Bil je veselje in pomoč svojih starišev, lepega vedenja in mirnega značaja, star 29 let. 9. Pernat Blaž, oženjen posestnik in mlinar na Gorici, padel na italijanski fronti dne 16. decembra 1915, star 37 let. 10. Sramec Franc, rojen na Gorici, je umrl dne 20. januarja 1916 v bolnišnici v Mariboru, star 24 let. 11. Zafosnik Rudolf iz Dragonje vasi, naglo umrl na transportu v Melku na Nižje-Avstrijskem dne 21. marca 1916, star 22 let. 12. Vedlin Martin, črnovojnik, posestnik v Mihovecah, je umrl dne 18. maja 1916 v Grosuplju na Kranjskem, star 46 let. 13. A. Medved, kmeti sin v Strgojnci, padel na tirolski fronti dne 16. maja 1916 in je pokopan v Pietrrossa na južnem Tirolskem, star 22 let. 14. Štampl Izidor, kadet, iz Strgojnce, padel dne 20. maja 1916, in po-

kopan v Costalta na južnem Tirolskem, star 22 let. 15. Fakin Janez iz Sikol, bil je ranjen v roko pri Lublinu dne 1. julija 1915. Vsled bolezni, katero si je nalezal na ruskem bojišču, je bil od 28. novembra 1915 na dopustu in mu je dne 8. avgusta t. l. smrt pretrgala nit njegovega mladega življenja, star še le 21 let in je prvi pokopan na za vojaške določene prostoru tukajšnjega mirodvora. 16. V bolnišnici v Belgradu je letos umrl tudi Janez Kušar iz Sikol, zadet v glavo, star 28 let. Mnogi se pa pogrešajo, ker od nekaterih dalj časa ni nobenega glasu, n. pr. Janez Pernat, Alojz Zumer, Alojz Kaiser, F. Vuk in drugi. Ne manjka pa takih, ki so bili z raznimi svetinjami odlikovani. Vsem, ki so dali svoje življenje za vero, dom, cesarja, večna luč naj sveti, ranjenim in bolnim ljubega zdravja, vjetim in vsem, ki so na fronti ali v zaledju, srečno vrnitev najljubi Bog podeli!

Vsem tem vrlim padlim slovenskim junakom naj bo dobrotljivi Bog večni plačnik.

Tedenske novice.

Duhovniške vesti. Prestavljeni so sledeči č. gg. kaplani: Ivan Alt iz Slov. Bistrice kot vikar v Ptuj; Franc Sternšek iz St. Vida pri Planini kot I. kaplan v Slov. Bistrice; Anton Medved iz Majšperga v St. Vid pri Planini; Ivan Ogulin iz St. Vida pri Grobelnem v Majšpergu; o. Gabrijel Planinšek od Sv. Trojice v Ljubljano. — Č. g. Jožef Toplak, vikar v Ptuj, je dobil radi bolehnosti šestmesečni dopust.

Nov župnik v Radgoni. Župnijo Radgona je dobil kn.-šk. tajnik dr. Avgustin Kraus. Je zmožen tudi slovenščine.

15. vojna pobožnost v Mariboru. Prihodnje nedeljo, dne 1. oktobra, se bo povodom 15. vojne pobožnosti, ki se vrši v celi škofiji, vršila velika vojna prošnja procesija, združena z veliko vojno pobožnostjo v stolnici in baziliki Matere Milosti. Vsporedi. t. Ob 3. uri popoldne v stolnici slovesne litanije Srca Jezusovega s sv. blagoslovom. 2. Po litanijah Marijina pesem „Kraljica miru.“ Poje pevski zbor Cecilijanskega društva. Nato razvrstitev procesije. 3. Procesija se bo pomikala skozi Stolno ulico, čez Glavni trg, Nagryjevo ulico, Sodnijsko ulico in Tegethoffovo cesto v baziliko Matere Milosti. Pri procesiji se bo molilo: Litanije vseh svetnikov, litanije Srca Jezusovega in sv. rožni venec. 4. V baziliki slovesen vzhod. Lavretanske litanije z molitvijo za mir in sv. blagoslov. 5. Pridiga prevzvišenega g. knezoškofa. 6. Po pridigi cesarska pesem. Procesija, katere se udeležijo tudi šolski otroci in drugi zavodi, se vrši pri vsakem vremenu.

Mladinska organizacija se je med štajerskimi nemškimi katoliki med vojsko zelo oživela. Duša mladinskega gibanja je glavni urednik „Volksblatta“, Karol Svehler. Dne 8. oktobra imajo mladeniške organizacije velike romarske pobožnosti in sicer na Frauenbergu pri Lipnici, v Maria-Eihkeglu in v Mariji Lankovici. Ravno mladeniči, izstopivši iz šole, so najbolj potrebni dobrega prijateljstva in vodstva, in ti mladeniči željno pričakujejo njim prikladnega gibanja.

† Filip Koderman, nadučitelj v pokoju, je dne 17. septembra po kratki bolezni umrl v Bočni in bil dne 19. septembra pokopan. Pogreb se je vršil za sedanje razmere najslajnejše. Pred šolskim poslopjem v Bočni se je od prebлага ranjkega poslovič g. I. Kelc, naključni v Novisti, v cerkvi pa po kolenih vigilijs in mašah vlč. g. župnik Potokar, ki je očrtal njegovo življenje kot vzornega učitelja in vzgojitelja, očeta in gospodarja, delavca in katoličana. Kot vzoren učitelj je služboval 46 let; vzgojil in poslal je v srednje šole več tisoč obče znanih mož, med katerimi naj posebno omenimo pred kratkim umrlega profesorja Antona Bezenška v Sofiji. Ob odprtem grobu je vzel gniljivo slovo njegov stari prijatelj g. Franc Brinar, nadučitelj v Gotovljah. Velika množina ljudstva iz Zadrečke doline in Gornjega Grada je skazala vrlenu in nepozabnemu možu zadnjo čast, ravno tako šolska mladina iz Bočne, ki je nosila mnogobrojne zadnje pozdrave v vencih. Za preblagim in dobrim očetom žalujeta gospa Josipina Bizjak, nadučiteljjeva soproga v Bočni, in g. dr. K. Koderman, odvetnik v Mariboru. Rajni Koderman je bil rojen dne 1. aprila 1834 v St. Lovrencu na Dravi, polju, kjer je obiskoval tudi domačo ljudsko šolo. Na to je šel eno leto v realko in potem v pripravniški tečaj v Mariboru. Leta 1856 je napravil izkušnjo u-sposobljenosti v Gradcu in bil potem nastavljen kot šolski provizor v Zrečah pri Konjicah. Tri leta pozneje je došel v enaki lastnosti na Frankolovo pri Celju, kjer je postal leta 1865 stalni učitelj. L. 1875 pa nadučitelj; tu je deloval do leta 1897, nakar je stopil v prezasluzeni pokoj, katerega je pozneje užival na Polzeli in nazadnje v Bočni pri svoji ljubljenski hčerki. Koderman ni bil samo vrl učitelj in izvrsten vzgojitelj, ampak tudi marljiv stanovski organizator. V zvezi s tovarišema Vučnikom in Zdolskom je ustanovil prvo slovensko učiteljsko društvo na Slovenskem štajerskem s sedežem v Celju ter je isto podpiral do svoje upokojitve. Ni zamudil skoro nobenega zborovanja. Lepo je bilo gledati, kako so se mlajši tovariši, katerim so šumeli razni lepi ideali po

glavi, zbirali okrog mnogo starejšega Kodermana, kakor ukažljivi otroci okoli svojega predobrega očeta, ter pazno poslušali dobre svete izkušenega moža. A nanj jih je vezala še druga okolnost. Koderman je užival splošno zaupanje pri sodobnih kolegih, kar izpričuje dejstvo, da je bil 20 let zastopnik učiteljstva v nemško navdahnjenem okrajnem šolskem svetu v Celju. Takratni glavari in umrli okrajni šolski nadzornik Ambrožič niso bili posebno naklonjeni slovenskemu učiteljstvu. A Koderman si je znal s svojo mirno, dobro premišljeno in tehtno besedo pridobiti tak upliv, da je marsikatega tovariša rešil nepotrebnih sitnosti. Bil je moder, neustrašen in dosleden zastopnik, katerega so tudi nasprotniki morali spoštovati. Koderman pa je tudi med kmetiskim ljudstvom neumorno deloval. Njegovo plodonosno življenje ni bilo praznik, ampak neprestano delo. Na Frankolovem je bil eno dobo župan in 23 let občinski tajnik. Odpovedal se je svojim počitnicam in je bil zavsem 52 let organist. Tudi kmetijstvo je pospeševal, ter je za to dobil od c. kr. Kmetijske družbe srebrno kolajno. Njegovo vsestransko delovanje ni ostalo neopazeno. Občina Frankolovo ga je kot svojega velikega dobrotnika imenovala svojim častnim občanom, od cesarja pa je dobil srebrni zaslužni križec s krono: dobil je tudi kolajno za 40letno zvesto službovanje. In sedaj si si oddahnil ter spiš večni sen! Ohranimo vrlenu tovarišu, neumornemu delavcu, iskrenemu slovenskemu rodoljubu in jeklenemu značaju časten spomin!

Slovenski učiteljski padel. Padel je na južnem bojišču, zadet od težke granate, mariborski učiteljski Stanko Pokrivač, doma v St. Bollenku na Kogu. Pokopan je severno od Asiaga. Priden mladenič in navdušen junak je rad in pogosto poročal svojim prijateljem, kake se godi njemu in drugim slovenskim mladeničem na bojnem polju. Zadnje poročilce, datirano 17. julija t. l., pravi: „Zadnji dnevi so bili strahoviti za nas uboge vojaške tukai. Že sem zgubil upanje, da bi še enkrat prišel k svojim dragim. To so bili moji nepozabni trenotki. Vreme imamo tudi slabo. Skoraj sploh dežuje. Upam, da bo skoraj konec tega trpljenja in težav!“ Bil si rešen, dragi Stanko! Tvoja ljubljena domovina Ti ostane hvaležna! Mi se solzimo za Teboj in Ti želimo večni mir in počitek pri Bogu!

Vpoklicani črnovojniki. Na razna vprašanja odgovarjamo, da bodo črnovojniki, ki so bili pri zadnjem prebiranju spoznani sposobni za vojno službo, vpoklicani dne 2. in 10. oktobra 1916, in sicer oni, ki so rojeni v letu 1871 do vsletega leta l. 1866 dne 2. oktobra, oni pa, ki so rojeni v letih 1892—1890, 1884—1880 pa dne 10. oktobra. Nastop do 11. ure popoldne. — Letnike 1866—1861 namerava vojna uprava uporabiti samo za službo v zaledju in za etapno službo.

Podcastniški list v slovenskem jeziku! Zelji, naj prične izhajati list „Unteroffiziers-Zeitung“ tudi v slovenskem jeziku, je vojno ministrstvo z odlokom št. 22.592 ugodilo.

Državna zadruga osrednja blagajna. Naložbe pri kreditnih zadrugah in njihovih zvezah stalno naraščajo. Brez dvoma pa to treba po končani vojski večji del hranilnih vlog zopet izplačati. Pri marsikateri posojilnici bo tedaj denarja primanjkovalo in zato je Splošna zveza kmetijskih zadrug zopet načela vprašanje, da bi se osnovala za vso državo osrednja zadruga blagajna. Upravni odbor Splošne zveze je mnenja, da se da taka organizacija z ozirom na avstrijske razmere osnovati le kot državni zavod. Splošna zveza zastopa dalje tudi stališče, da je potrebno tak zavod ustanoviti še pred koncem sedanjje vojske.

Kmetijsko zadrugništvo v Avstriji ob vojnih posojilih. Po poročilih, ki so došla Splošni zvezi avstrijskih zadrug na Dunaju, se je pri kmetijskih zadrugah in njihovih zvezah podpisalo: pri I. vojnem posojilu K 31.183.303, pri II. posojilu K 49.713.089, pri III. posojilu K 100.585.207 in pri IV. vojnem posojilu K 154.929.356. Ti podatki pa niso popolni, tako da se more soditi, da je bilo pri vseh štirih posojilih podpisanega najmanj 350 milijonov kron. Seveda bi bilo napačno domnevati, da so člani kmetijskih zadrug in vlagatelji rafajzenskih posojilnic podpisali samo to svoto. Mnogo jih je bilo, ki niso podpisali pri svoji organizaciji, ampak pri hranilnicah in bankah, poštinih uradih in pri davkarjih. To se je zgodilo deloma vsled velike propagande, ki so jo ti zavodi razvijali, deloma vsled tega, da bi ostale njihove prijave bolj tajne. Priznati pa se mora, da so se kmetijska zadruga izvanredno odlikovale pri delu za vojna posojila.

Nov zadrugni zakon? Pri zadnji seji načelstva Splošne zveze kmetijskih zadrug je poročal njen načelnik, da se čuje, da namerava vlada še med vojsko izdati nov zadrugni zakon, seveda naredbenim potom. To vprašanje je obravnaval pravni odsek Splošne zveze in je sklenil, nekoliko izpremeniti svoječasne predloge, ki jih je bila Splošna zveza stavila z ozirom na izdani načrt zadrugnega zakona, in te izpremenjene predloge z utemeljitvijo vred predložiti vladi v uvaževanje.

Plačevanje davkov. V 4. četrtletju 1916 se morajo neposredni davki na štajerskem plačati od navedenega dne naprej: I. Od zemljarine, hišne-razredovine in najmarine ter od 5% davka od najemnine onih poslopij, ki so prosta najmarine: 10. mesečni